

Eritrea

Algemene informatie over Eritrea

Eritrea is een land in het oosten van Afrika met ongeveer 6 miljoen inwoners. Het land grenst in het noordwesten Soedan, in het zuiden Ethiopië en in het (noord)oosten de Rode zee.

De inwoners bestaan uit verschillende volken. Het grootste volk is Tigrinya. Ongeveer 70% van de bevolking is christen en 30% is moslim. De officiële taal is Tigrinya. Andere volken spreken Arabisch. Eritrea is een voormalige kolonie geweest van Italië, waardoor een aantal burgers nog Italiaans spreken.

Eritrea kent in de geschiedenis verschillende oorlogen, zoals de onafhankelijkheidsoorlog (1961) en de Eritrees-Ethiopische Oorlog (1998). Ook is Eritrea in opspraak gekomen in de afgelopen jaren vanwege de mensenrechtensituatie, waarbij er aangegeven werd dat er op grote schaal gemarteld werd, velen in slechte omstandigheden opgesloten zaten en er op grote schaal sprake was van dwangarbeid. Belangrijke feestdagen in Eritrea zijn de Onafhankelijkheidsdag (in mei), de 'dag van de Martelaren' (in juni) en de 'dag van de Revolutie' in september. In Eritrea is een dienstplicht van 18 maanden voor alle mannen én vrouwen tussen de 18 en 40 jaar. In de praktijk blijkt de dienstplicht vaak veel langer te duren.

Kijk op opvoeding

In Eritrea, een land waar collectivisme hoog in het vaandel staat, is de gemeenschap belangrijker dan het individu. Mensen helpen elkaar en kinderen groeien op met verschillende opvoeders. Alleen zijn is ongewoon en kan jongeren een gevoel van eenzaamheid en onveiligheid geven. Van ouders wordt verwacht om geduldig en liefdevol te zijn en de jongeren te begeleiden. Jongeren leren vooral door het voorbeeld en de bescherming van oudere familieleden. Als er problemen zijn in de opvoeding zoeken ouders hulp binnen hun familiekring. Ze zijn terughoudend om problemen naar buiten te brengen. Hulp vragen wordt als vernederend ervaren, maar kan makkelijker worden geaccepteerd als het ongevraagd wordt aangeboden.

Eer speelt een grote rol in de samenleving. Binnen families wordt streng toegezien op elkaars gedrag, en afwijkend gedrag kan schaamte met zich meebrengen. Bescheidenheid is een belangrijke waarde in de opvoeding. Het is ongebruikelijk om dingen te vragen die niet noodzakelijk of belangrijk zijn. De norm is om te wachten totdat de ander opmerkt dat je iets nodig hebt. Ook religie, met name het orthodoxe christendom en de islam, speelt een belangrijke rol in de opvoeding, waarbij religieuze waarden en normen worden doorgegeven. Respect voor ouderen is ook van groot belang. Kinderen leren gehoorzaam te zijn aan hun ouders, waarbij de vader vooral verantwoordelijk is voor discipline, terwijl de moeder zorgt voor het huishouden. Door de lange dienstplicht zijn traditionele gezinsrollen verstoord geraakt, aangezien veel mannen en jongens lange tijd van huis zijn. Jongens krijgen over het algemeen meer vrijheid dan meisjes.

In Eritrea worden kinderen als onwetend beschouwd, zelfs tieners. Ze worden niet gezien als gelijkwaardige gesprekspartners en mogen zich niet mengen in volwassenenzaken. Tegen een mening of besluit van een volwassene ingaan, ontevredenheid tonen of een gesprek onderbreken wordt als brutaal gezien en niet geaccepteerd. Jongeren uit Eritrea weten vaak goed welke regels er gelden in Nederland, maar vaak weten ze niet wat er kan gebeuren als ze zich niet aan de regels houden. De consequenties zijn in hun ogen vaak te zwaar en ze begrijpen de gevolgen niet.

Kijk op onderwijs

In Eritrea moeten kinderen tussen 6 en 15 jaar verplicht naar school. Ouders vinden het vaak moeilijk om hun kinderen naar een kinderdagverblijf in Nederland te brengen. Ouders verwachten dat er meer geleerd dan gespeeld wordt op het kinderdagverblijf, wat voor teleurstelling kan zorgen.

Kinderen moeten minstens 5 jaar lang basisonderwijs volgen vanaf hun 6e jaar. Daarna kunnen ze naar de middelbare school (vanaf 12-13 jaar, van klas 6 tot 12). Na de middelbare school worden Eritrese jongeren meestal opgeroepen voor de nationale dienstplicht. Alleen jongeren die slagen voor een test aan het einde van de middelbare school komen in aanmerking voor hoger onderwijs. Als ze niet slagen, wacht vaak een zeer lange dienstplicht. Dienstontruiking wordt meestal streng gestraft zonder eerlijk proces.

Jongeren die achterblijven op school schamen zich vaak en willen niet laten zien dat ze moeite hebben. Actief deelnemen, zoals vragen stellen of antwoorden geven, brengt het risico met zich mee om publiekelijk fouten te maken, wat ze willen vermijden. Jongeren die goed zijn opgeleid en veel kunnen, laten dit niet altijd zien en worden soms onderschat. In de Eritrese cultuur wordt het niet gewaardeerd om jezelf op de voorgrond te plaatsen.

Manier van relatie opbouwen

In Eritrea is het gebruikelijk om relaties langzaam op te bouwen. Neem de tijd om anderen te leren kennen voordat je persoonlijke of zakelijke zaken bespreekt. Om goed contact te maken, is het belangrijk om te praten over gedeelde interesses, zoals muziek, sport en eten. Het tonen van persoonlijke voorkeuren en ambities wordt niet altijd gewaardeerd, omdat het als opschepperig kan worden gezien. Complimenten kunnen Eritreeërs verlegen maken, omdat ze hun eigen prestaties vaak bagatelliseren. Bij een eerste ontmoeting is het belangrijk om jezelf goed voor te stellen en uit te leggen wie je bent en waarom je er bent. Het opbouwen van vertrouwen en het bieden van hulp is van groot belang. Als het gesprek is afgerond, is het ook gebruikelijk om niet meteen te vertrekken. Neem de tijd om samen een kopje thee te drinken en toon interesse. Het is niet vanzelfsprekend om afspraken vooruit te plannen, waardoor flexibiliteit belangrijk is. Maak vooral gebruik van het eigen netwerk, maar leg ook uit dat dit niet altijd voldoende is. Het is belangrijk om uit te leggen wat professionele hulpverlening is en waarom het bestaat. Jongeren in Eritrea zijn selectief in hun keuze met wie ze omgaan en aan wie ze hulp vragen. Ze hebben hier hun eigen redenen voor die ze niet altijd delen.

Verbale communicatie

Eritreeërs vinden het lastig om zich goed uit te drukken in woorden. Als je open vragen stelt, is de kans groot dat je korte antwoorden krijgt. Houd er rekening mee dat Eritrese jongeren sociaal wenselijke antwoorden kunnen geven. Het is daarom nuttig om zowel open als gesloten vragen te stellen. Gesloten vragen zijn nodig om het gesprek vooruit te helpen en concrete antwoorden te krijgen. In de Tigrinya taal is het normaal om vragen in de gebiedende wijs te stellen. Dit kan dwingend overkomen terwijl dit niet zo bedoeld is.

Het tonen van respect door middel van taal wordt gewaardeerd. Gebruik de juiste aanspreektitels, vooral wanneer je oudere personen of personen met een hogere status aanspreekt.

Probeer elk gesprek positief af te sluiten door te focussen op wat wel mogelijk is, zowel op korte als op lange termijn.

Non-verbale communicatie

Het tonen van respect staat centraal. Dit gebeurt door bijvoorbeeld geen oogcontact te maken, een slappe hand te geven, geen vragen te stellen of geen initiatief te nemen. Het is belangrijk om een informele setting te creëren, waarbij je niet recht tegenover elkaar zit, maar in een hoek van 120 graden, zodat wegstijven mogelijk is. Bij Eritreeërs is de begroeting vrij uitgebreid en een belangrijk onderdeel van het contact, niet alleen bij de eerste ontmoeting, maar bij elke ontmoeting. Elk gesprek begint met een begroeting. Als er meerdere jongeren aanwezig zijn, is het belangrijk om iedereen persoonlijk te begroeten om respect te tonen voor elke persoon.

Directheid van communiceren

In Eritrea wordt veel context gebruikt om boodschappen over te brengen. Het is belangrijk om geduldig uit te leggen, verhalen te delen en de tijd te nemen om de uitleg stap voor stap te herhalen. Confrontaties worden uit de weg gegaan. Ze zullen niet snel 'nee' zeggen. Ze kiezen er eerder voor om op een indirecte manier te reageren, zoals 'ik zal erover nadenken'. Zelfs als ze 'ja' zeggen, betekent dit niet altijd dat ze het ermee eens zijn, maar eerder dat ze het gesprek voortzetten.

Eerlijkheid wordt gewaardeerd, maar voor jongeren kan het moeilijk zijn om fouten toe te geven. Ze zijn bang om zichzelf en hun familie teleur te stellen. Zwijgen of liegen kan dan een manier zijn om schaamte te voorkomen.

Bronnen

De Haan, A. (2018). *Achtergrond vluchtelingenkinderen. Vluchtelingenkinderen in de kinderopvang*. Sardes, Sociaal Werk Nederland, het Nederlands Jeugdinstituut en Pharos.

Ghebreab, W. & Kusmalla, N. (2018). *Notities over Eritrese amv's*. Nidos. Verkregen via <https://nidos.nl>

Loth, G. (onbekend). *Ken je bewoner. Begeleiding van Eritrese vergunninghouders*. COA Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers. Verkregen via <https://coa.nl>

Pharos (2022). *Factsheet Eritrese vluchtelingen*. Verkregen via <https://pharos.nl>

Marokko

Algemene informatie over Marokko

Marokko ligt in Noordwest-Afrika. Ongeveer 75% van de Marokkanen is van Berberse afkomst. Op de tweede plaats bestaat de bevolking uit mensen van Arabische afkomst. Zo'n 98% van de bevolking is moslim. Marokko kent belangrijke religieuze feestdagen: Eid al-Fitr (Ramadanfeest) en Eid al-Adha (het Offerfeest). Ook kent Marokko belangrijke nationale feestdagen, waarbij het troonfeest (30 juli) de belangrijkste nationale feestdag is. De verschillen tussen de stad en platteland in Marokko zijn groot in Marokko. Op het platteland zijn oude tradities veel sterker geworteld dan in de steden.

Kijk op opvoeding

In de Marokkaanse cultuur wordt over het algemeen verwacht dat kinderen vanaf 4 jaar gehoorzaam zijn en goede manieren leren. Wanneer kinderen de regels overtreden, waarschuwen de moeders vaak en praten zij met de kinderen. Dit kan in de vorm van preken over goed en kwaad zijn, maar ook in een situatie van overleg. Het doel is in elk geval dat kinderen er iets van leren. Lijfelijke straffen komen steeds minder voor. In sommige laagopgeleide gezinnen komt het nog wel eens voor.

In de Marokkaanse gezinsstructuur is de man meestal de hoofdkostwinnaar en de vrouw zorgt voor het huis en het gezin. De meeste ouders zien het liefst dat hun kinderen een Marokkaanse partner trouwen. Moeders die zelf uitgehuwelijkt zijn, kunnen soms veel waarde hechten dat hun eigen dochter trouwt met wie zij zelf wil. De dochters van de oudere generatie worden vaak meer beperkt vanwege het risico voor geroddel en het belang van schaamte en maagdelijkheid. Jongens worden meer gecontroleerd op afstand en hebben daarom een grote bewegingsvrijheid. Er wordt veel waarde gehecht aan praktische, emotionele steun en hulp van familieleden in de opvoeding. Uit angst voor roddels kan men terughoudend zijn in het spreken over het gezin met anderen.

Er zijn een aantal belangrijke opvoedingsdoelen voor Marokkaanse ouders:

- Het is belangrijk voor ouders dat hun kinderen een diploma behalen en een goede baan hebben.
- Het is belangrijk voor ouders dat de kinderen respectvol zijn naar hen toe, de kinderen gehoorzamen, beleefd zijn en goede manieren hebben.
- Het is belangrijk dat de kinderen gelovig zijn en de voorschriften van de islam volgen.

Kijk op onderwijs (en zorg)

Onderwijs in Marokko is kosteloos en verplicht tot zestien jaar. Bij de Marokkaanse cultuur domineert de categorie die op de mavo of havo zit. Er is met regelmaat een kloof tussen Marokkaanse gezinnen en het Nederlandse onderwijs. Zo is er onvrede over de gedoogcultuur op middelen en de seksualisatie van de jeugdcultuur.

Vanuit onderzoeken wordt geschat dat onder Turks- en Marokkaans-Nederlandse gezinnen relatief gezien ongeveer twee keer zo veel kinderen met een handicap zijn als onder Nederlandse gezinnen. De oorzaken die zij hiervoor noemen zijn neef-nicht huwelijken die een grote kans op erfelijke afwijkingen hebben, te late inschakeling van specialisten vanwege de ontkenning van de afwijkingen en het taboe op ziekte. In veel Marokkaanse gezinnen is er schaamte wanneer een kind een handicap heeft. Men spreekt hier niet gemakkelijk over of treedt hier niet mee naar buiten. Dit kan samenhangen met de gedachte vanuit het geloof dat het krijgen van een gehandicapt kind wordt gezien als een straf of wil van Allah. Hierdoor kan de familie de neiging hebben om zelf de zorg te dragen en geen behoefte te hebben aan externe ondersteuning. Dit kan ervoor zorgen dat er relatief weinig gebruik gemaakt wordt van zorg en hulpverlening.

Manier van relatie opbouwen

De Marokkaanse cultuur hecht veel waarde aan sterke groepsbanden, wat kan leiden tot schaamte en gezichtsverlies bij het schenden van loyaliteit.

Marokkaanse gezinnen hebben behoefte aan uitleg over een situatie en erkenning voor de belangen van de cliënt (en de ouders). Verder hechten islamitische Marokkanen ook veel waarde aan inspraak over bijvoorbeeld een behandeling. Hulpverleners moeten open vragen stellen: 'Hoe zit dit in elkaar?' Op basis daarvan kunnen hulpverleners bijvoorbeeld religieuze zaken begrijpen.

Verder staat betrouwbaarheid en hiërarchie centraal in een relatie. Nakomen van afspraken en soms opschalen vinden mensen van Marokkaanse afkomst vaak belangrijk.

Verbale communicatie

Tweederde van de bevolking in Marokko spreekt Marokkaans Arabisch. Frans heeft als tweede taal nog steeds een belangrijke plaats behouden in het openbare leven.

Eén derde van de bevolking spreekt Berbers. 22,5% van de mannen en 42,2% van de vrouwen in Marokko is analfabeet (cijfers uit 2015).

Non-verbale communicatie

Als iemand uit de Marokkaanse cultuur je als vrouw niet veel aankijkt, is dat een vorm van respect en niet omdat deze persoon het niet met je eens is. Wees terughoudend in het maken van oogcontact en let op voldoende fysieke afstand tussen elkaar. Het tonen van de voetzolen kan in islamitische gezinnen een belediging zijn. Houdt de voetzolen op de grond. Het is onrein voor een moslimman om de hand van een vrouw te schudden. Een man geeft maar een paar specifieke vrouwen een hand, zoals de eigen vrouw en familieleden. Als vrouw is vriendelijk knikken bij de begroeting is genoeg. Van moslims wordt verwacht dat ze zich fatsoenlijk kleden. Over het algemeen moeten de schaamdelen bedekt worden. Dit is bij mannen het deel van het lichaam tussen de navel en de knieën en bij vrouwen het gehele lichaam met uitzondering van het gelaat en de handen. De haren van een vrouw worden gezien als 'sieraad van de vrouw' en moeten ook bedekt worden. Let erop dat 'ja' knikken niet altijd betekent dat men instemt of de boodschap begrijpt.

Directheid van communiceren

Marokkaanse mensen geven er over het algemeen de voorkeur aan om niet te direct te communiceren. Soms is direct communiceren voor de cliënt te grof en je zou dan het vertrouwen verliezen. In confrontaties kan een geleidelijke, indirecte benadering effectiever zijn. Een manier om dit te doen is door eerst over iets anders te praten, bijvoorbeeld door een ander gezin als voorbeeld te nemen. Begin met een praatje en kom niet meteen ter zake. Het is ook belangrijk om nooit feedback in het openbaar te geven en een tijdje te wachten voordat je negatieve feedback geeft.

Bronnen

- Bergonje-Duinkerken, H. (2010). Geef elkaar de hand. . .? Een onderzoek naar de interculturele communicatie met moslimouders op een Islamitische basisschool. Christelijke Hogeschool Ede, afdeling PABO.
- Bernadia, M., Martis L., Knaapen, B., Yerden, I., Veldhuijzer W. & Brasser, J.A. (2009). Het lot in eigen handen. Marokkaans- en Turks-Nederlandse kinderen met een beperking. PRIMO nh.
- Pels, T. (1998) Opvoeding in Marokkaanse gezinnen in Nederland, de creatie van een nieuw bestaan. Assen: van Gorcum.
- Satyane, S., & Tigchelaar, H. (2006). Werken met religie: Hulpverlening aan moslimcliënten: zeven communicatiestrategieën. Vakblad Sociaal Werk, 7, 73-76.

Nederland

Algemene informatie over het land

Nederland ligt in het noordwesten van Europa, heeft ongeveer 18 miljoen inwoners en is daarmee dichtbevolkt. Nederland heeft een rijke, diverse cultuur die voortkomt uit jaren van historische gebeurtenissen, waaronder de Spaanse overheersing, de tachtigjarige oorlog, de Gouden Eeuw, de trans-Atlantische slavernij en (de holocaust in) de Tweede Wereldoorlog. Voorheen was het christendom de voornaamste religie, maar momenteel is meer dan de helft van de Nederlanders atheïstisch. Belangrijke feestdagen zijn Pasen, Hemelvaart, Pinksteren (variërende data), Koningsdag (27/4), Dodenherdenking (4/5), Bevrijdingsdag (5/5), Sinterklaas (5/12), Kerstmis (25/12 en 26/12) en Oudejaarsavond (31/12).

Kijk op opvoeding

Nederlandse ouders vinden zelfstandigheid een belangrijk opvoedingsdoel. Kinderen worden aangemoedigd om onafhankelijk beslissingen te nemen en verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen taken en besluiten, passend bij hun leeftijd en ontwikkelingsniveau. Nederlandse ouders proberen vaak kritisch denken bij hun kinderen te bevorderen. Ze moedigen hen aan om vragen te stellen, informatie te analyseren en onafhankelijk na te denken. Er wordt veel waarde gehecht aan open communicatie tussen ouders en kinderen en evenwicht tussen autoriteit en vrijheid. Discussie en gesprek worden aangemoedigd. Ouders houden vaak rekening met de meningen en gevoelens van hun kinderen bij het nemen van beslissingen.

Nederlanders hechten ook veel waarde aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden en empathie bij hun kinderen. Ze vinden het belangrijk dat kinderen leren hoe ze effectief kunnen communiceren en zich kunnen inleven in anderen. Ook het bevorderen van gelijkheid en respect voor diversiteit zijn belangrijke opvoedingsdoelen. In Nederland wordt vaak gestreefd naar gelijke behandeling van kinderen. Kinderen worden op hun beurt aangemoedigd om open te staan voor verschillende culturen, religies en levensstijlen.

Nederlanders willen dat kinderen een zo gelukkig en ongestoord mogelijke jeugd kunnen krijgen, waarbij ieders talent zo goed mogelijk tot zijn recht moet komen. Ze willen dat kinderen niet alleen academisch succes behalen, maar ook genieten van ontspanning en vrijetijdsactiviteiten.

Visie op onderwijs

In Nederland is het basis- en voortgezet onderwijs gratis. Voor Nederlandse kinderen geldt de leerplicht/het leerrecht van een leeftijd van 5 tot minimaal 16 jaar. Het voortgezet onderwijs wordt afgesloten met een diploma. Wanneer leerlingen als gevolg van leerproblemen, gedragsproblemen, zintuigelijke handicaps, verstandelijke handicaps of ziekte niet meekomen in het reguliere onderwijs, worden zij verwezen naar het speciaal onderwijs. Ook het speciaal onderwijs is gratis en wordt afgesloten met een diploma.

De Nederlandse manier van lesgeven is interactief en leerlinggericht. Van de leerlingen wordt verwacht dat ze nadenken over de kennis die hen wordt aangereikt en zich een eigen mening vormen. Vragen stellen is normaal en wordt vaak gewaardeerd door de docenten.

Manier van relatie opbouwen

Nederland is een individualistisch land, waarbij verwacht wordt dat iedereen alleen voor zichzelf (en zijn meest directe familie) zorgt. Het eigen succes en het eigen belang gaan vóór de winst van de groep en Nederlanders zijn gesteld op hun privacy. Geef uitleg en informatie over het hoe en waarom van hulp, zodat ouders en kinderen kunnen komen tot een goede beslissing over passende hulp. Wees transparant over wat je doet en waarom. Probeer zo veel mogelijk naast de cliënt te staan en het tempo op hem/haar af te stemmen. Wees betrouwbaar door afspraken na te komen en het op tijd te laten weten als dit niet lukt. Straal vertrouwen uit in de verandermogelijkheden van de cliënten; denk in mogelijkheden, kijk naar wat goed gaat en spreek dat ook uit. Vraag cliënten om feedback en sta open voor kritiek en suggesties. Wees nieuwsgierig en verplaats je in de leefwereld van de ander; hoe kijkt iemand er zelf tegen aan? Wat hebben ze al geprobeerd en hoe heeft dat uitgepakt? Wat zouden ze zelf graag willen?

Verbale communicatie

In formele situaties en de media wordt standaard-Nederlands gebruikt, maar in informele settings kunnen mensen hun regionale dialecten en accenten gebruiken. Zakelijke schriftelijke communicatie is vaak formeel, want werk en privé worden doorgaans gescheiden gehouden. In Nederland wordt informatie expliciet, dus met woorden gecommuniceerd, meestal gestructureerd in verschillende onderdelen.

Non-verbale communicatie

Een korte (evt. stevige) handdruk is gepast bij een eerste kennismaking en na een formeel gesprek ook bij het nemen van afscheid. Nederlanders waarderen veel persoonlijke (fysieke) ruimte. Het wordt als benauwend/opdringerig ervaren als de ander te dichtbij staat. Een actieve luisterhouding wordt zichtbaar door rechtop zitten, ja knikken, hummen en oogcontact maken.

Directheid van communiceren

Voor Nederlanders zijn samenwerking en gelijkwaardigheid belangrijk, Nederlanders zijn minder gevoelig voor hiërarchie. Er wordt bijvoorbeeld vanuit gegaan dat iedereen inbreng mag leveren in een gesprek. Nederlanders staan erom bekend veelal te zeggen wat ze denken. In hun eerlijkheid kunnen ze de ander soms (onbedoeld) kwetsen.

Nederlanders houden niet van voorspiegelen en ontwijkend gedrag en ze waarderen oprechtheid. Wie echt “nee” bedoelt zegt “nee” en termen als “ik zal er over nadenken”, “we zullen zien” en “misschien” worden in dat geval niet gewaardeerd.

Nederlanders zijn enerzijds direct, maar anderzijds ook ingetogen en bescheiden. Ze houden er niet van om in de belangstelling te staan en ook niet van overdreven gedoe. Complimenten worden vaak wat afgezwakt (‘valt wel mee’).

Bronnen

Broshuis, N. & Scholtens, V. (2017). Cultuursensitieve communicatie. BijZijn-XL, 9, 30-34

Hofstede, G., Hofstede G. J., & Minkov, M. (2010). Cultures and organizations: Software of the mind. McGraw-Hill.

Kooymans, E. (z.d.). Hoe werk ik goed samen met jongeren en hun ouders? Geraadpleegd van <https://nji.nl>

Nijsten, C., & Pels, T. (2000). Opvoedingsdoelen. In T. Pels (red.), Opvoeding en integratie. Een vergelijkende studie van recente onderzoeken naar gezinsopvoeding en pedagogische afstemming tussen gezin en school (pp. 33-56). Assen: Van Gorcum. University of Amsterdam (z.d.). The Dutch way of education. Geraadpleegd van <https://uva.nl>

Van Yperen, T., Donker, A. & Deen, C. (2020). Landelijke jeugdmonitor 2020. Geraadpleegd van <https://longreads.cbs.nl>

Syrië

Algemene informatie over Syrië

Syrië is een Aziatisch land dat besloten ligt tussen de Middellandse Zee, Turkije, Irak, Jordanië, Libanon en Israël. Van de Syrische bevolking is 87% moslim en 10% christen. Het grootste deel van de moslims behoort tot de soennitische moslims. De hoofdtal is Arabisch. Koerdisch wordt veel gesproken in het noord(oost)en van Syrië. Belangrijke feestdagen in Syrië zijn 'dag van de Revolutie' in maart, de Ramadan/Suikerfeest en de 'dag van de Martelaren' in mei. Sinds 2011 is er een burgeroorlog in Syrië bezig. Ondanks dat Syrië volgens de grondwet uit 2012 een democratie is (waarbij vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst in de grondwet vermeld staan), wordt in de praktijk dit land sterk autocratisch geregeerd. Politieke onderdrukking speelt nog steeds een rol. Wanneer Syriërs naar Nederland komen, moeten zij wennen aan 'de vrijheid' van de Nederlanders.

Kijk op opvoeding

Leefregels/richtlijnen vanuit de Koran (87%) en Bijbel (10%) spelen een belangrijke rol in de opvoeding. Het huwelijk vormt een belangrijk opvoedingsdoel. Ouders voelen zich er verantwoordelijk voor dat hun zoon of dochter een goede partner vindt.

In de opvoeding speelt eer en schaamte een grote rol. Ongewenst gedrag van een kind wordt openlijk, verbaal geuit, waar het hele gezin of de hele familie bij is. Ook wordt het kind vaak openlijk met andere kinderen vergeleken. Dit is om te benadrukken dat het gedrag en de reputatie van het kind van invloed is op de rest van de familie.

In Syrië zijn vrouwen verantwoordelijk voor het huishouden en de opvoeding van de kinderen, mannen voor het levensonderhoud, het nemen van beslissingen en het beschermen van de goede naam van het gezin. Vrouwen/meisjes zijn voor Syriërs ondergeschikt aan mannen en jongens; jongere broers zijn ondergeschikt aan oudere broers. Bij de wens voor een gesprek met beide ouders is het handig om beide ouders expliciet te vragen om te komen, anders komt toch vaak vader alleen.

Kijk op (speciaal)onderwijs

Ouders hechten zeer aan de schoolprestaties van hun kinderen. Echter, sinds de oorlog (2011) is het Syrische onderwijsstelsel uit elkaar gevallen. Bijna de helft van de kinderen heeft de laatste jaren geen of onvoldoende onderwijs gehad. Syrische kinderen worden tevens weinig voorgelezen. Ouders zijn vaak zelf niet creatief in het bedenken van verhalen (aan de hand van plaatjes), vanuit Syrië zijn zij gewend dat school dat doet met een kind.

Manier van relatie opbouwen

Bij het aangaan van relaties met Syriërs zijn meerdere aspecten van belang:

- Syriërs zijn gastvrijheid (gasten met open armen ontvangen). Op visite bij een gezin wordt vaak veel te eten/drinken aangeboden, dat is beleefdheid. Eet mee wanneer het gezin bij binnenkomst aan het eten is; afwijzen is dan geen optie;
- Familie is bij Syriërs de kern. Familie staat centraal, relaties gaan Syriërs vaak eerst aan binnen de familiekring;
- Er is respect voor hiërarchie. Oudere personen of mensen met autoriteit worden met respect behandeld;
- Opbouwen van vertrouwen kost tijd. Het is belangrijk om geduldig te zijn en niet te haasten bij het ontwikkelen van relaties. Wees eerlijk en vriendelijk;
- Religie speelt een belangrijke, verbindende rol.

In Syrië komt men voor elkaar op, is er ook op straat openheid en men praat met iedereen. Het individualisme in Nederland kan tot teleurstelling leiden bij Syriërs. Syriërs hebben het idee dat ze heel dankbaar moeten zijn voor het goede dat op hun pad komt, hun hele leven lang. De professional die helpt, zijn zij eeuwig dankbaar.

Verbale communicatie

Syrisch Arabisch heeft als taal een rijke woordenschat om emoties uit te drukken. Het vermogen om gevoelens adequaat te verwoorden wordt gewaardeerd. Stemvolume, toon en ritme kunnen belangrijk zijn bij het overbrengen van emoties en intenties. Beleefde uitdrukkingen, begroetingen en het tonen van respect voor de gesprekspartners zijn belangrijk voor Syriërs.

Non-verbale communicatie

Direct oogcontact wordt door Syriërs beschouwd als respectvol, vooral bij het communiceren met oudere personen of autoriteiten. Het vermijden van oogcontact kan als ongeleefd worden opgevat. Handdrukken zijn gebruikelijk bij begroetingen, maar het niveau van aanraking en de gewenste fysieke afstand kan variëren afhankelijk van de relatie tussen de mensen. Handgebaren en gezichtsuitdrukkingen kunnen belangrijk zijn en ondersteunend voor gesproken woorden.

Directheid van communiceren

Syriërs kunnen terughoudend zijn om direct 'nee' te zeggen of kunnen kwesties op een indirecte manier benaderen om confrontaties te vermijden.

Vervelende boodschappen (bijvoorbeeld diagnosestelling) wordt in Syrië vaak omzeild. Deze worden vaak eerst in gedeeltes verteld aan familieleden, die beslissen of zij het de betrokkenen zelf dan ook gaan vertellen. Syriërs kunnen de Nederlandse communicatie ervaren als 'hard en direct'.

Ouders zijn bang dat hun kinderen wraakgevoelens ontwikkelen als er op een directe manier met hen wordt gesproken over traumatische gebeurtenissen. Communiceer over trauma's op een indirecte wijze, door middel van metaforen, beeldspraak of religieuze referenties, waarbij een kind (in zijn eigen tempo) de ruimte krijgt om de gebeurtenissen te verwerken.

Bronnen

Dagevos, J., Huijink, W., Maliepaard, M., & Miltenburg, E. (2018). Syriërs in Nederland: Een studie over de eerste jaren van hun leven in Nederland. Den Haag, Nederland.

Global Talk. (z.d.). Syrië. Geraadpleegd via <https://globaltalk.nl>

Huijink, W. (2014). De acceptatie van homoseksualiteit door etnische en religieuze groepen in Nederland. Geraadpleegd via <https://scp.nl>

Merkin, R. S., & Ramadan, R. (2016). Communication practices in the US and Syria. SpringerPlus, 5(845), 1-12. DOI: 10.1186/s40064-016-2486-9

Mulders, J., & Tuk, B. (2016). Syrische nieuwkomers in de gemeente: Ervaringen van gezinnen met opvang, zorg en opvoeding. Pharos. Utrecht, Nederland.

Pharos. (2022). Syrische vluchtelingen [factsheet]. Geraadpleegd via <https://pharos.nl>

Turkije

Algemene informatie over Turkije

Turkije ligt deels in West-Azië en deels in Europa. De officiële taal is Turks, maar er wordt ook Koerdisch, Arabisch en Zazaki gesproken. De meeste mensen zijn moslim, vooral soennieten.

Belangrijke feestdagen zijn Overwinningsdag (30 augustus), Republieksdag (29 oktober), Eid al-Fitr (Ramadanfeest) en Eid al-Adha (het Offerfeest).

De Turkse cultuur staat bekend om gastvrijheid. Het aanbieden van koffie en thee is gebruikelijk, en gasten worden vaak uitgenodigd om te blijven eten. Geschenken zoals snoep, bloemen of souvenirs worden vaak gegeven. Behulpzaamheid en een open houding naar gasten toe zijn ook belangrijk.

Kijk op opvoeding

In Turkije wordt opvoeding beïnvloed door verschillende dingen, zoals waar je woont en hoe je opgroeit. Het gezin, veelal bestaande uit vader, moeder en kinderen is heel belangrijk en vaak wonen opa en oma bij het gezin.

Mannen zijn vaak de leiders van het gezin en moeten zorgen voor de familie-eer en belangrijke beslissingen nemen. Als die eer wordt aangetast, moeten mannen die herstellen. Soms kan dit op verregaande conflicten uitlopen. In steden veranderen deze ideeën langzaam.

Vrouwen zorgen meestal voor het huishouden en de kinderen. Hoewel mannen en vrouwen gelijk zijn voor de wet, volgen veel mensen nog traditionele rollen, vooral in conservatieve gemeenschappen.

Veel Turkse ouders zijn streng en verwachten dat kinderen gehoorzaam, eerlijk en respectvol zijn. Goed gedrag wordt beloond. Homoseksualiteit wordt vaak niet geaccepteerd in Turkije en mensen kijken negatief naar de LHBT-gemeenschap.

Jongens tussen 6 en 12 jaar worden besneden volgens de islam. Het is een feestelijke gebeurtenis waarbij vrienden en familie worden uitgenodigd. Besnijdenis heeft ook een symbolische betekenis, het markeert de overgang van jongen naar man.

Kijk op onderwijs

Het onderwijssysteem in Turkije is verplicht en seculier, en omvat zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs. Basisonderwijs duurt acht jaar, verdeeld in İlkokul (eerste vier jaar) en Ortaokul (laatste vier jaar). Het voortgezet onderwijs, genaamd Lise, duurt meestal vier jaar en studenten kunnen kiezen tussen een academische of beroepsgerichte route. Na het afronden van de middelbare school, vergelijkbaar met een MBO-diploma in Nederland, is hoger onderwijs toegankelijk. Turkije heeft zowel openbare als particuliere universiteiten en hogescholen.

Speciaal onderwijs wordt voornamelijk aangeboden door privéscholen vanwege de beperkte middelen in het openbare onderwijs. Er rust een taboe op speciaal onderwijs, waardoor kinderen met een beperking vaak naar reguliere scholen gaan. Er is behoefte aan meer kennis over deze problematiek en de mogelijkheden van speciaal onderwijs.

Manier van relatie opbouwen

In de Turkse cultuur is het belangrijk om te onthouden dat besluitvorming tijd kan kosten en haast niet gewaardeerd wordt. Neem voldoende tijd om een relatie op te bouwen, waarbij persoonlijk contact en wederzijds vertrouwen centraal staan. Begin niet meteen met zakelijke kwesties, maar maak eerst een praatje waarbij je oprechte interesse toont. Het tonen van respect voor ouderen is ook essentieel bij het opbouwen van relaties. Het kan helpen om contact te maken door eerst met de vader, het gezinshoofd, te communiceren, omdat oudere mensen meer aanzien en gezag hebben. Bovendien is het ongeleefd om te laat te komen bij een afspraak.

Verbale communicatie

In de Turkse cultuur worden politieke en historische onderwerpen, zoals President Erdogan, als gevoelig beschouwd, dus is het beter om deze niet openlijk te bespreken of kritiek te uiten.

Oogcontact is belangrijk, maar overdrijf het niet, vooral bij formele gelegenheden. Het tonen van respect door enkele basisuitdrukkingen te leren wordt gewaardeerd als je de Turkse taal niet spreekt.

Wees geduldig, omdat beslissingen wat langer kunnen duren, en toon respect voor hiërarchie en leeftijd. Vriendelijkheid en beleefdheid zijn essentieel in zowel verbale als non-verbale communicatie, waarbij leeftijdsverschil een grote rol speelt in de manier waarop mensen elkaar aanspreken. Het is gebruikelijk dat een jonger persoon een oudere persoon met "u" aanspreekt, terwijl het gebruik van "jij" als onbeschoft kan worden beschouwd.

Non-verbale communicatie

Bij het betreden van een huis of een moskee is het gebruikelijk om schoenen uit te doen en respectvolle kleding te dragen die de schouders, armen en benen bedekt. Vrouwen wordt soms verwacht hun hoofd te bedekken met een sjaal, maar dit is meestal niet verplicht.

Een stevige handdruk wordt als onbeleefd en agressief beschouwd in Turkije. In de Turkse cultuur is lichaamscontact tussen mannen onderling en vrouwen onderling gebruikelijk, maar intiem contact tussen mannen en vrouwen in het openbaar wordt over het algemeen als ongewenst beschouwd.

Directheid van communiceren

Turken vermijden vaak direct 'nee' te zeggen en gebruiken eerder verzachtende uitdrukkingen, zoals 'misschien' of 'we denken er nog over na'. Communicatie is vaak meer indirect en non-verbaal, waarbij de context belangrijk is en de boodschap geleidelijk wordt onthuld. Het delen van veel informatie tussen bekenden is normaal, wat past bij de collectivistische cultuur.

In de Turkse cultuur wordt openbare kritiek vermeden. Als er kritiek moet worden gegeven, wordt dit vaak omringd door veel context en op een indirecte manier geuit om gezichtsverlies te voorkomen. Openbare terechtwijzingen kunnen leiden tot aantasting van de eer en zijn dus ongebruikelijk. Het is belangrijk om de setting in overweging te nemen voordat je anderen aanspreekt.

Bronnen

Global Talk (z.d.). Non-verbale communicatie in verschillende culturen. Opgevraagd op 3-1-2024 via <https://globaltalk.nl>

Kromhout, M. H. C., Van Rijn, A. S., Beenackers, E. M. T., & Kulu-Glasgow, I. (2007). Eergerelateerd geweld in Groot-Brittannië, Duitsland en Turkije: Een overzicht van informatie inzake aard, omvang en aanpak. Justitie: wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum. Opgevraagd van <https://wodc.nl>

Kurtoglu, O. (z.d.). Communicatie op de werkvloer: Culturele invloeden [opleidingsverslag Fontys Hogescholen]. SURFsharekit.

Nuffic (z.d.). Basis- en voortgezet onderwijs. Opgevraagd op 10-2-2024 via <https://nuffic.nl>

The Culture Factor Group. (2023, 16 oktober). Country comparison tool. Opgevraagd op 9-2-2024 via <https://hofstede-insights.com>